

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VII. E Catholicis & Lutheranis quidam ad Colloquium deputantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Lascum, vti & Sacramentarij Heidelbergenses, suo calculo probare eam videntur sed suo sensu explicatam, ac castram vel castratam. At Beza in Possiacensi Colloquio oblatz sibi subscribere recusauit, se in istorum Magistrorum verba minime iuratum esse dicens. Petrus Martyr à Galliaz Regum matre, quid de Augustana illa Confessione, quam plerique non secus atque ipsum Euangelium amplecterentur, lentiret rogatus, respondit: *Sufficere nobis debet o regina, quod verbum Dei habemus quo omnia ad salutem nostram necessaria continentur. Sed de his latius quando de Gallicanz Ecclesiaz schismate nobis sermo erit.* (y)

Sic se nouum illud habebat Euangelium, ab his receptum, ab illis reprobatum: vti hæc omnia fufius Schlüsselbergius in Theologia sua Caluinistica persequitur. Hinc Molles illi Lutherani à quibusdam Christiani Polissici appellati sunt (z) vt qui Ferdinando Imperatori Anno M D LXI. aliam Confessionem à priore illa valde diuersam, Francofurti exhibuerunt. Hanc merito *Castratam* quidam vocant, vt & alias quæ sub Augustanz Confessionis titulo varijs coloribus & mira varietate prodierunt, vt *Ratisbonensis, Spirensis* &c.

Sed ad comitia redeamus in quibus post multas vltro citroque refutationes ac replicas factas, cum Confessio à Catholicis non approbaretur Philippus Landgravius ceteris obstinatior primus omnium, sine Imperatoris venia, immo ne salutato quidem eo, discessit; quod facile videret tantam Confessionum potius multitudinem nihil boni apportaturam: eoque domum reuersus suoque sensu abundans (a) magis de instruendo armario quam de Scriptura enucleanda cogitauit: ac non multo post cum Heluetijs & Argentinensibus fedus percussit, primus principum Germaniaz, qui se Sacramentarijs coniunxit. (b)

VII. In his omnibus Imperator, prudens & cauzus Princeps, nimia forte dissimulatione & patientia vsus est, illius præcepti memor, *qua corrigi statim non possint serenda potius esse quam rem in summum discrimen deuocandam.* Vt vero omnem conquerendi Protestantibus ansam præcideret, Religionis controuersias inter Theologos vtriusque partis disceptari iussit, adiunctis ab vtraque parte vno & altero Principe. E Catholicorum numero lecti sunt Eccius & Cochleus; è Protestantium, Melancthon & Brentius. Disputationis is fuit exagus, vt de quibusdam articulis conuenerit, de alijs

vero non: quin etiam in illo maximi momenti de Iustificacione hominis dogmate aliquo modo consensum, & ab vtrisque impudens Lutheri audacia damnata fuit, qui D. Apostoli in epistola ad Romanos verbis vocem *Solam*, contra omnium exemplarium fidem adiungere ausus fuit: Eccio facete inferente, *Soleam* illam Lutheri (Germani quoque sic appellant) calceatoribus esse relinquendum, Cochleus in VII. Philippica scribit, *se cum Melancthone priuatim de Missa sacrificio habuisse sermonem: quumque rogasset, cur eam tantopere impugnarent, quum tamen in ea id ipsum quod Iesus Christus in arbore crucis pro nobis obtulit, repræsentetur? Melancthonem respondisse, se hoc neque negare neque impugnare.* Cochleus vero replicante, *cur ergo idem apud alios & ad plebem non profiterentur?* illum intento in Brentium & Snepium digito dixisse: *Cum his loquere. Hi sunt sacrificuli; ego non sum sacrificulus.*

Ad Melancthonem quod attinet, fatetur ipse Cochleus per eum non stetisse, quo minus concordia coierit; sed parum potuisse, vt qui angustis limitibus fuerit circumscriptus. Id quod nec Sleidanus dissimulat, inquit, *Protestantes, quod viderentur ne Melancthon nimis multa, qua erat animi facilitate, Catholicis concederet, quasi de Imperij ageretur finibus, certos ei limites præscripsisse.* Metuebant quippe turbulenti isti homines, ne si Melancthon partibus suis minus rectè frangeretur, magna ad Catholicam religionem fieret accessio. Quum de Pœnitentia & Satisfactione disputaretur, & Eccius Lutheri sententiam Catholica fidei conformem ex ipsius proprijs verbis allegaret, septem qui aderant Lutherani, mutuo se respicientes, obmutuerunt; Melancthon vero totus rubore suffusus, *An aiebat, & vbinam Lutherus ista scripserit, ignoro.* Tum Ioannes Fridericus Saxoniz Dux, Fortassis, inquit, *hæc ab ipso ante decemium scripta sunt.* Catholicis replicantibus, parum referre vbi & quando illa scripserit, modo scripta fateantur.

Exstat vero hæc Lutheri sententia in articulo XLI. contra Indulgentias, vbi fatetur Pœnitentiam & Satisfactionem ad auertendam Dei iram & peccatum expiandum esse necessarias: quum Niniuita bonis suis operibus Dei iudicium & decretum peruenierint.

At

y Vid. Fabricii in Harm. Euang. lib. 2. pag. 140. z Anatomia Eccles. Tract. 1. a Vlenberg Visa Luth. cap. 23. num. 1. b Vlenberg. ibid.

At Brentius & Sneyffius indignabundi magna voce exclamarunt, Non se eò venisse ut Lutheri scripta, sed ut Fides sua Confessionem defenderent. Vides quomodo Lutherus etiam vivus à discipulis suis fuerit desertus. Tantum vero abest ut colloquio illo sancita sit concordia, ut schisma etiam multo magis invaluerit. In quo scandalo Imperator nullum bonae religionis & pacis inter Christianos amantissimi Principis officium omisit, primores Protestantium iam privatim iam publicè alloquens, & ab exitio, ad quod prona ferebantur, revocans.

*At cui non habitas tranquillo in pectore dulcis
Pacis amans, placida mens & composita quiete,
Hic facile in bellum ruet ingentemq; procellam
Mox dabit Hunc frustrans tu constringere tenta.
Viribus Effervescet enim magis, & sese effert ira.
Multa dies variusq; labor mutabilis & vi
Rettulit in melius.*

Finis demum Comitiorum illorum fuit miserabilis, nempe post oblatam Confessionem, & eiusdem refutationem, Apologiam, plicas & replicas, Tractationem de concordia, animorum fucata quædam fieret compositio, revera exulceratio, Protestantibus, cuncta ex arbitrio prædicantium & Lutheri poscentibus, Catholicis dare cuncta non valentibus, utpote contra Fidem & Deum postulata (c)

Illi in postulando libero Germania Concilio, & interea dum per illud certi aliquid statueretur, conscientiarum libertate, persistebant. Hi iterum atque iterum dogmata eorum damnabant, uti & rationes allatas Tandem de Principum assensu ab Imperatore factum est decretum quo Protestantibus tempus ad deliberandum de quibusdam controversiis ad religionem pertinentibus articulis concessum fuit, diligenter prius monitis, ne ab ea fide qua universali consensu ab Ecclesia iam olim recepta esset, & tot sæculis in ea perdurasset, recederent. Prohibitum insuper fuit, ne subiectos vi ad ipsorum cogere religionem; tum ne quidquam mutarent neve quidquam in primi & in vulgus spargi sinerent quod Romana Ecclesia ad verjaretur: mandatum insuper ut Ecclesiasticis bona restituerentur: omniaque ad futuri usque Concilij decreta, in integro relinquerentur. Neque hoc decretum Protestantibus placuit, sed protestando quotidie Protestantes protestabantur; donec tandem quod precibus non poterant, vi & armis impetrare decreverunt.

Dum Augustæ habentur comitia, Lutherus in

Franconia veluti in specula in omnes occasiones erat intentus, hoc unice voluptati habens quod sui causa tantos tumultos ubique videret excitatos: Neque interim tamen ociabatur, sed commentarium in Psalmum secundum Quare fremuerunt gentes? proceudebat: quasi conventus ille contra Deum & Ecclesiam esset institutus. Non multo post idem librum emisit, Episcopis Augustæ Vindelicorum congregatis dedicatum, multis verbis eos ad suum recipiendum Evangelium exhortans. Sed & ad Principes Protestantibus idem scripsit, & mirifice eos ad Evangelij sui defensionem quam ab ipso acceperant, defendendam animavit. Sed audi, quæso, ipsius de bonorum Ecclesiasticorum restitutione consilium. Flagitatur, inquit, à vobis ut bona Ecclesiastica restituatis, & Monachos à cuniculis suis extractos reducatis (Hoc sane articulo nihil tamen erat illis molestius) Vos vicissim ab eis ut tot animas perditas, tot innocentes morte affectas, tot bona male usurpata restituant efflagitate. Id si fecerint, tum demum disceptabimus ad quem bona illa pertineant.

Quamvis autem à comitijs abesset Lutherus, quotidie tamen de omnibus quæ agebantur per veredarios ultro citroque missos edocebatur. Quia autem nihil magis metuebat quam pacem Ecclesiæ, eoque Melanchthonis, quæ interea mœrori, suspirijs atque lacrimis, ut Sleidanus loquitur, se totum dabat, facilitatem suspectam haberet, ne scilicet cum Catholicis aliquam concordiam rationem iniret, à quorum religione Confessio illa prima ab ipso scripta in multis non longissime aberat, certe non tantum quantum Lutherus velle, discrepabat: crebris illi litteris erigere & consolari non cessavit. inter alia his verbis uti à Sleidano recitantur: *mibi quidem omnis hæc actio de doctrina Concordia displicet, nam frustra labor hic sumitur, nisi regnum suum Pontifex aboleri totum velit.* Expectavit nempe ira hic filius, ut Pontifex ad pedes ipsius abiectus, veniam peteret & misericordiam imploraret; ratus firmam illam & incusam petram, super qua supremi Pontificis auctoritas fundata est iam à se deicendam atque subversam. At aliter sentiebat Melanchthon, nimirum ad confusionem vitandam necessarium esse, ut supremum aliquod Ecclesiæ caput agnoscat. Hæc tumita à Luthero scripta & facta sunt, decennio post quam

ab Ec-

c Vlenborg. Vit. Luth. esp. 2. & in Vit. Melanchthon. cap. 6.